

ગુજરાતી સેમ-6
ભાષાવિજ્ઞાન
ક્રિયાવિશેષણ

રજુ કર્તા
ડૉ.મીતલ જી.ચૌહાણ
આર્ટસ કોલેજ ફતેપુરા
(ગુજરાતી વિભાગ)

ક્રિયાવિશેષણની વિભાવના

વ્યાખ્યા: આખ્યાતિક રૂપની સાથે વિશેષણના જેવો સંબંધ ધરાવતા એટલેકે, એમની ક્રિયાના અર્થમાં વિશેષતા લાવનાર પદોને આપણે ક્રિયાવિશેષણાત્મક પદો કહી શકીએ એ ક્રિયાના સ્થળ, સમય, રીતી આદિ દર્શાવે છે.

સંજ્ઞા ઓ કેટલીકવાર ક્રિયાવિશેષણનું કાર્ય કરી શકે છે.
ઉદા. - એ વડોદરા જાય છે. (સંજ્ઞા)

વિશેષણ પણ ક્રિયાવિશેષણ તરીકે કાર્ય કરી શકે છે.
ઉદા. - એણે મને એક સરસ મુદ્દો સમજાવ્યો. (વિશેષણ)
- એણે મને એક મુદ્દો સરસ સમજાવ્યો. (ક્રિયાવિશેષણ)

કૃદંત પણ ક્રિયાવિશેષણ તરીકે કાર્ય કરી શકે છે.
ઉદા. - એ ગાતો ગાતો ન્હાય છે. (કૃદંત)

क्रियाविशेषणानां प्रकारे

1. कर्मवाचक क्रियाविशेषण
2. स्थलवाचक क्रियाविशेषण
3. समयवाचक क्रियाविशेषण
4. रीतिवाचक क्रियाविशेषण
5. निश्चयवाचक क्रियाविशेषण
6. स्वीकारवाचक क्रियाविशेषण
7. नकारवाचक क्रियाविशेषण
8. संभावनावचक क्रियाविशेषण
9. प्रमाणवाचक क्रियाविशेषण

ક્રિયાવિશેષણનાં પ્રકારો

ક્રમવાચક ક્રિયાવિશેષણ: આ ક્રિયાવિશેષણ ક્રિયાનો ક્રમ બતાવે છે.
આગળ, પાછળ, અગાઉ, પછી, પહેલા વિ.ક્રિયાવિશેષણ તરીકે કામગીરી કરે છે.
ઉદા.- રમેશની આગળ મહેશ દોડતો હતો.

સ્થળવાચક ક્રિયાવિશેષણ: આ ક્રિયાવિશેષણ ક્રિયાનો સ્થળ બતાવે છે.
અંદર, બહાર, નજીક, પાસે, દુર, ઉપર, નીચે, અહીં, ત્યાં, જ્યાં, આસ-પાસ વી.
ક્રિયાવિશેષણ તરીકે કામગીરી કરે છે
ઉદા.- રમેશ મેદાનની અંદર દોડતો હતો.

સમયવાચક ક્રિયાવિશેષણ: આ ક્રિયાવિશેષણ ક્રિયાનો સમય બતાવે છે.
ક્યારે, અત્યારે, જ્યારે, હાલ, હમણાં, નિરંતર, સદા, હમેશા, સર્વદા, હવે, કદાપી, કડી, ક્યારેક,
વારંવાર, કવચિત વિ.ક્રિયાવિશેષણ તરીકે કામગીરી કરે છે.
ઉદા.- શીલા અત્યારે દોડે છે.

ક્રિયાવિશેષણનાં પ્રકારો

રીતીવાચક ક્રિયાવિશેષણ: આ ક્રિયાવિશેષણ ક્રિયાનો રીત બતાવે છે.
ઝડપથી, ધીમેથી, એકદમ, તરત, માંડમાંડ, હળવેથી, આમ, એમ, જેમ, તેમ, અડોઅડ,
તરતોતરત વિ.ક્રિયાવિશેષણ તરીકે કામગીરી કરે છે.
ઉદા.- અશોક માંડમાંડ ઉભો થયો.

નિશ્ચયવાચક ક્રિયાવિશેષણ: આ ક્રિયાવિશેષણ ક્રિયાનો નિશ્ચિતતા બતાવે છે.
જરૂર, ખરેખર, અવશ્ય, ખચીત, નક્કી વિ.ક્રિયાવિશેષણ તરીકે કામગીરી કરે છે.
ઉદા.-તે કાલે જરૂર આવશે.

સ્વીકારવાચક ક્રિયાવિશેષણ: આ ક્રિયાવિશેષણ ક્રિયાનો સ્વીકાર બતાવે છે.
ભલે, છો, હા, વરુ સારું વિ.ક્રિયાવિશેષણ તરીકે કામગીરી કરે છે.
ઉદા.-મહેશ ભાઈ અહીં ભલે જમતા .

ક્રિયાવિશેષણનાં પ્રકારો

નકારવાચક ક્રિયાવિશેષણ: આ ક્રિયાવિશેષણ ક્રિયાનો નકાર બતાવે છે.
નહિ,ના ,મા,ન વિ.ક્રિયાવિશેષણ તરીકે કામગીરી કરે છે.
ઉદા.- તે નહી આવે.

સંભાવનાવાચક ક્રિયાવિશેષણ: આ ક્રિયાવિશેષણ ક્રિયાનો સંભાવના બતાવે છે.
કદાચ,ખરે, જાણે વિ.ક્રિયાવિશેષણ તરીકે કામગીરી કરે છે.
ઉદા.- કદાચ એ આવશે.

પ્રમાણવાચક ક્રિયાવિશેષણ: આ ક્રિયાવિશેષણ ક્રિયાનો પ્રમાણ બતાવે છે.
ખુબ જરા તદ્દન અતિશય થોડું ઓછું વિ.ક્રિયાવિશેષણ તરીકે કામગીરી કરે છે.
ઉદા.-તે ખુબ દોડે છે.

આભાર

